

Fapofa és Fakés,

avagy kísérletek a gyermeki alkotókészség kibontakoztatására

A Láng Művelődési Ház fölött két évvel ezelőtt meghúzták a lélekharangot. A munkásművelődés nagy hagyományú, patinás otthonát az Állami Vagyonügynökség privatizálási céllal piacra dobta. Abban az időben látogatta meg a művelődési házat az 1949-ben, az államosítás idején Nyugatra menekült Láng család egyik tagja. A vendég hölgy a könyvtárban szétnézve, elzárkózottan dicsérté a ház fenntartóit, hogy ilyen szépen megőrizték és továbbfejlesztették az intézményt. A Láng Művelődési Házat ugyanis nem a szakszervezet és nem az állam hozta létre, hanem az egykori gyártulajdonos építtette az üzem dolgozóinak részére.

Az intézmény igazgatója, Nagy Gyula zavartan morgogott valamit: restellte megmondani, hogy a hatóságok éppen most akarják eladni az épületet, s nem nagy a valószínűsége annak, hogy meg tudják őrizni a házat az angyalföldieknek.

A művelődési otthon mégis sikerült megmenteni. Az igazgató makacsul, szívósan és leleményesen küzdött azért, hogy a ház továbbra is a művelődés otthona maradjon. Összefogott az egyesületekkel, amelyeknek a működéséhez helyszínre volt szükséges, és az úpesteri önkormányzattól is támogatva, közalapítványt hozott létre, a megváltási árat kifizették az Állami Vagyonügynökségnek, és 270 napos huzavona után az új intézmény, a Láng Művelődési Központ Közművelődési Egyesület birtokába került az épület.

Az intézmény azóta is megőrzi a fizetőképességét, magániskolák befogadásával, tanfolyamok indításával, terembérbeadással teremtve elő a szükséges pénzt. Úgy, ahogy a művelődési házak jó része. Amikor olyan művelődési intézmények, amelyek a fennmaradásért folytatott elkeseredett küzdelemben a művelődési célt is szem elől tévesztik, és egymás után szüntetik meg a gazdaságtalannak nyilvánított művelődési szakköröket és csoportokat. Nagy Gyula és munkatársai viszont azért gazdálkodnak, hogy közművelődési tevékenységük legfontosabb részét tovább tudják folytatni.

Ennek a törekvésnek szép és tanulságos példája a mostani gyermekkézműves- és képzőművészeti kiállítás. A művelődési ház tízenegyzet iskolai szakkört támogat anyagilag, és minden évben egyszer bemutatkozási lehetőséget biztosít részükre. A múlt évben sike-

relt az igazgatónak a Csató Utcai Általános Iskola vezetőit és Vizi Józsefné rajztanárt rávenni arra, hogy szakkör mellett vagy helyett napközis művészeti foglalkozást indítsanak be, hiszen erre — mind a szociális, mind a mentálhigiénés szempontok, mind pedig a

A Fapofa tagjai, a gyermekek talán a szépre a legfogékonyabbak
A szerző felvétele

képességek kibontakoztatása miatt — mindinkább szükség lenne. A gyermekek szüleinek 47 százaléka ugyanis munkanélküli, 23 százalékuk pedig különösen súlyos helyzetben él, többségük halmozottan hátrányos helyzetű cigány család. Olyan gyermekek kapnak naponta egyóránál hosszabb időt a kézműves- és művészeti foglalkozásokra, akik egyébként nem juthatnának hozzá ezeknek a költséges tevékenységeknek a műveléséhez. A gyermekek szakszerű vezetés mellett gyöngyöt fűznek, nyakláncot, karperecet készítenek, textilbabákat, maszkokat, erszényeket csinálnak, rajzolnak, festenek. Úgyesen, ötletesen, műgonddal. A napközismunkák megállják a helyüket a szakkörösök által készített alkotások mellett is. Ezeknek a tárgyaknak a készítése fokozza a kez ügyességét, a kompozíciós készséget, s a jobb és bal agyfélteke közötti rejtélyes kapcsolat révén segíti az ér-

telmi fejlődést, a tanulásban való sikeresebb előremenetelt is.

A szakkörök eredményességét már többéves művészetpedagógiai tapasztalat, együttműködés biztosítja. Így például a Fakés kézművesműhelyben és a Fapofa színijátékszínhelyben összehozott gyermekcsoportok dolgoznak. (Vezetőjük Krivács Zsolt és Iványiné Szabó Andrea.) A Fapofa kis alkotói belülről ismerik meg a színház világát, önmaguk teremtik meg a színijátékot. A maguk és diáktársaik által előadott mesedarbához ők készítik el a díszleteket és a jelmezeket. Úgy ismerkednek a művé-

szettel, hogy ők maguk is teremtik. Az alkotás, a közös élmény létrehozása az önmagukra és egymásra egyszerű figyelő gyermekek közösségét. A közöny és az érzelmi elszívás helyett bensőséges és mély érzések születését segíti elő a közös tevékenység.

A kerámiaszakkör alkotói az idén feladatuk kapta a szeretet témakörének szabad megfogalmazását. A gyermekét ölében tartó anyát, a kisfiát dajkáló kutyát, medvét, cicát ábrázoló, az állat és az ember kapcsolatát érzékeltető, az egymással játszó állatokat élénk állító szobrocskák a lét önfeledt boldogságát, a harmónia utáni vágyat sugározzák. Az élet, a gyermeki átélésben és képzeletben eredeti tisztaságában mutatkozik meg — öntudatlanul is perlekedve a felnőttek összekuszált, fásult és gyakran cinikus világával.

Kerégyártó István

Kiállítás a Mezőgazdasági Múzeumban

Egy falusi fotográfus naplójából

Egy pillanatra elakad a mozdulat, minden lemerevül, még a lélegzetvétel is szünetel: a fotográfus most kattintja el masináját, s tudni való, a kép, amely most készül, az örökkévalóságnak szól, legyőzve a mulandóságot. Az ünnep, vagy éppen a fájdalom pillanatnyisága szakad el az időtől, de rákészsülten, ezért minden egy kicsit statikus, egy kicsit beállított. Érthető, hiszen jobbára megrendelésre készültek ezek képek, tehát sikerülniük kellett. S akkor a véletlen megbízhatatlan szabályozó: nem ellesni kell a pillanatot, hanem megrendezni. S illett hozzá a legszebb, legjobban megőrzött ruhát felhúzni — akárhogyan is vesszük, a hivatásos fényképész műtermét mindig átlengi az ünnep.

Bácsbokodot a harmincas évek közepén mintegy négyezren lakták, a magyarok mellett valamennyi német és bunyevác is. A helybeliek általában Bajára utaztak be fényképet készíteni, vagy onnan hívtak ki fényképészt a fontos családi esemény megörökítésére. Akkor nyitotta meg fényképészműhelyét Békei Boldizsár, s közel négy évtizeden át látta el a helyi fényképész feladatait. Nem csak Bácsbokodon, hiszen üzletköre nagyon gyorsan a szomszédos településekre is kiterjedt: Garára, Csávolyra, Bácsborsódra, Felsőszentivánra... Békei megrendelésre dolgozott, a leggyakrabban vasárnap, amikor az emberek ráérték, őt hívták esküvőre és temetésre, ünnepekre és szertartásokra, az újszülötteket előtte fűrösztötték, a legények tőle mentek el katonának, az újdonsült házasok első útja hozzá vezetett; lakodalmas házas vendége volt, s a halottasháznál készült ravatalkép elkészítése is az ő feladatát jelentette. A falusi fotográfus így hosszan sorakozó esztendő-kön át pontos naplót vezet a paraszti társá-

Békei Boldizsár egyik korai felvétele

dalom hagyományairól, változásairól, ízlés- és szokásrendjéről, ha nem is az igazi művész eszközeivel, de a mesterember megbízható pedantériájával.

Ezekből a felvételekből válogatott Farkas Gyöngyi szakmunkatárs értő kézzel, s a minapi megnyitó után e tárlat anyagát tekinthetik meg az érdeklődők a Magyar Mezőgazdasági Múzeum első emeleti kiállítótermében. Szép hangulatú, múltörző percek ajándékaként.

S. P.

Planeta-díjas José Cela

A Nobel-díjas José Camilo Cela nyerte el a barcelonai Planeta Kiadó 50 millió pezetas irodalmi díját az idén. A Szent András keresztje című könyv témája egy kollektív öngyilkossággal végződő szektatörténet.

A Planeta-díj — a vele járó pénzösszeg nagysága és a várható példányszámok miatt — az egyik legrangosabb irodalmi díj Spanyolországban az állami Cervantes-díj mellett. Idén 43. alkalommal került kiosztásra.

A Pro Musica 10. évfordulóján

Budaörsi koncert

A Budaörsi Pro Musica Kórus fennállásának 10. évfordulója alkalmából ünnepi hangversenyre kerül sor 21-én pénteken este 7 órától a Jókai Művelődési Központban. A koncertmenü: Hans Leo Hassler „Ünnepre jöttünk”, Kerényi György verse, Paul Peuerl „O Musika, du edle Kunst”, Giovanni Pierluigi da Palestrina „Szívfidalom” (fordította Lukin László), Orlandus Lassus „Super flumina Babylo-nis”, Charles Villiers Stanford „Justorum Animae”, Franz Schubert „Sal-

ve Regina”, Kodály Zoltán—Weöres Sándor „Öreg”, Bárdos Lajos—Ady Endre „Az Úr érkezése”, Bárdos Lajos (Balássy László fordításában) „Jeremiás próféta könyörgése”, Kocsár Miklós—Nagy László „Csodafiú-szarvas”, Petrovics Emil—Németh Tibor „Játszik a szél” és Volly István feldolgozása: Repülj fecském, Gulyás László feldolgozása: Háromugrós.

A hangversenyt Sapszon Ferenc Liszt-díjas, kiváló művész vezényli. A belépés díjtalan.

Gyógyító képek Budakeszin

Különös képek láthatók Budakeszin, az Erkel Ferenc Művelődési Ház földszinti kiállítótermében. Kringné dr. Schmidt Ibolya tárlata tegnapelőtt, október 17-én nyílt, s 28-áig látogatható naponta 12 órától 20 óráig, mely idő alatt az alkotó is jelen van, hogy beavasson képei titkába. Ezoterikus festészet művelője dr. Schmidt Ibolya, szakmája szerint fizikus, pszichológus. Mint elmondta, képei sugárzása megnyugtató, gyógyító. Ami biztos: a hitetlenséget is lenyűgözhetik harmonikus színeik, formáik, aranyosan csillogó díszítésük.

(n. a.)

Schmidt Ibolya: Csodavirágok

Szigetszentmiklósi napok

A szigetszentmiklósi napok rendezvénysorozatának következő programjaként holnap, október 20-án 18 órakor a meisenheimi gyülekezet énekkara ad ünnepi hangversenyt a szigetszentmiklósi református templomban.

Nádasdy János festőművész emlékkiállítására 21-én 18 órakor nyílik a városi könyvtárban. Megnyitóbeszédet mond Borbély László művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főmunkatársa, közreműködnek az Ádám Jenő Zeneiskola ta-

náriai. 22-én 9 órától „Tanulási és írási zavarok az iskolában” címmel tartanak előadást, megbeszélést a városi könyvtárban. Előadók Kovács Györgyi pszichológus és Adorján Katalin pszichológus-logopédus. Szervező a Dislexiás Gyermekekért Egyesület. 23-án 11 órakor ünnepi megemlékezésre gyűlnek össze a református templom előtti hősök szobránál. 1956 hőseire való emlékezéssel, koszorúzással ér véget a városban október 5-e óta tartó szigetszentmiklósi napok.